การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ
Health Impact Assessment : HIA

EHA8000

โดย กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย

การประชุมเชิงปฏิบัติการ “การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA)”
วันที่ 27 - 28 พฤศจิกายน 2567 ณ ห้องประชุมชิต ชัยวงศ์ สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

ขอบเขตเนื้อหา

- แนะนำ HIA (นิยาม ขั้นตอน การใช้ประโยชน์)
- องค์ประกอบที่ 6 การจัดกระบวนการ
- องค์ประกอบที่ 7 การประเมินผลลัพธ์
- กรณีตัวอย่าง

การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

หมายถึง กระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่หลากหลาย ที่ใช้เพื่อการคาดการณ์ถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากนโยบาย แผน แผนงานหรือโครงการที่มีต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และการกระจายของผลกระทบในกลุ่มประชากร และการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพจะกำหนดถึงกิจกรรมที่เหมาะสมในการจัดการผลกระทบเหล่านั้น (IAIA, 2006)

ขั้นตอนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA)

การมีส่วนร่วม

การกลั่นกรอง (Screening)

พิจารณาข้อมูลที่มีอยู่ หรือทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- ระบุสิ่งคุกคามต่อสุขภาพ
- ระบุพื้นที่และประชากรที่อ่อนไหว

การกำหนดขอบเขตการศึกษา (Scoping)

- **ระบุประเด็นสุขภาพ กลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ เครื่องมือและระยะเวลาในการศึกษาโดยพิจารณาให้ครอบคลุมปัจจัยกำหนดสุขภาพ**
- **สร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้แสดงข้อห่วงกังกล และร่วมกำหนดประเด็นศึกษา**

ประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (Appraisal)

- **ประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ โดยการใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ สังคม เศรษฐศาสตร์ ฯลฯ**
- **ประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ**

การจัดทำรายงานและข้อเสนอ (Report/Recommendation)

จัดทำรายงานเสนอผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ
- แสดงความเชื่อมโยงระหว่างการเปลี่ยนแปลงปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพ
- ข้อเสนอแนะ และมาตรการในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ

การติดตามประเมินผล (Monitoring/Evaluation)

ติดตามตรวจสอบและประเมินผลตามมาตรการที่ได้กำหนดไว้

การใช้ HIA ในระดับท้องถิ่น

1. มีข้อมูลและหลักฐานทางวิชาการ
สามารถระบุหรือคาดการณ์ สิ่งคุกคามสุขภาพ ความเสี่ยง ผลกระทบต่อสุขภาพ และกลุ่มเสี่ยงที่อาจได้รับผลกระทบ

2. สร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมประเด็นผลกระทบต่อสุขภาพและมาตรการในการป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพที่รอบด้าน

3. มีข้อเสนอมาตรการป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพ
ที่เหมาะสมต่อการจัดการความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เป็นข้อเสนอที่ได้จากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำไปสู่ผู้มีอำนาจการตัดสินใจ

ภาคบังคับ (Mandatory)

กำหนดประเภทกิจการหรือขนาดของกิจการ ที่ผู้ขออนุญาตต้องดำเนินการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาตการดำเนินการ 32 ประเภทกิจการ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข (มาตรา 54 วรรค 2)

ภาคสมัครใจ (Voluntary)

ใช้กระบวนการ/หลักการ HIA เป็นเครื่องมือในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม หรือ ยกระดับการบริการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA8000)

ประโยชน์ของ EHA8000

- เป็นการรวบรวมหลักฐานจากข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อการตัดสินใจ
- ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน/การแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วม
- เป็นแนวทางกำหนดแผนการ ติดตามตรวจสอบ เฝ้าระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
- สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืน
- ผลผลิตที่ได้สำหรับ อปท. :
  - + ข้อเสนอแนะต่อการจัดทำข้อกำหนดของท้องถิ่น
  - + ความเห็นประกอบต่อการตัดสินใจอนุมัติอนุญาติในการดำเนินกิจการ
  - + ข้อตกลงร่วมกัน หรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนโยบาย/โครงการ

องค์ประกอบที่ 6 การจัดการกระบวนการ

	กระบวนการ	คะแนน
ระยะเตรียมการ	1. กำหนดผู้รับผิดชอบ	10
ระยะดำเนินการ	2. การกำหนดเป้าหมายการทำ HIA และจัดทำแผนการดำเนินงาน	10
	3. การประเมินผลกระทบ	40
	4. การจัดทำข้อเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบ	10
	5. การนำไปใช้ประโยชน์/การผลักดันสู่กระบวนการตัดสินใจ	20
ระยะติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์	6. การติดตามตรวจสอบและประเมินผล	10
	รวม	100

ระยะเตรียมการ 10 คะแนน

กระบวนการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	10 คะแนน
1. กำหนดผู้รับผิดชอบ (10 คะแนน)	**1. มีความรู้ด้านสาธารณสุข (อนามัยสิ่งแวดล้อม) หรือผ่านการอบรมหลักสูตร HIA หรือมีประสบการณ์ในการทำงาน HIA อย่างน้อย 1 ปี (5 คะแนน)** • มีความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม หรือผ่านการอบรมพัฒนาศักยภาพด้าน HIA จากหน่วยงานต่างๆ หรือเคยมีประสบการณ์การทำ HIA **2. กำหนดหน้าที่ของผู้รับผิดชอบและคณะทำงาน (5 คะแนน)** • มีคำสั่งแต่งตั้งหรือหนังสือมอบหมายผู้รับผิดชอบ/เอกสารมอบหมายงานหรือคำสั่งคณะทำงาน	

ระยะดำเนินการ 80 คะแนน

กระบวนการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	10 คะแนน

2. การกำหนดเป้าหมายการทำ HIA และจัดทำแผนการดำเนินงาน (10 คะแนน)

- เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่เบื้องต้น และสามารถระบุได้ว่าจะนำผลการทำ HIA ไปใช้อย่างไร

1. กำหนดประเด็นที่จะทำการประเมินผลกระทบ (2 คะแนน)

- คัดเลือก/กำหนดประเด็นที่จะทำการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

2. กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการทำ HIA (3 คะแนน) เช่น

- เพื่อปรับปรุงหรือยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น/ เงื่อนไขประกอบการอนุญาต
- เพื่อป้องกันผลกระทบจากกิจการ/การจัดการเหตุรำคาญ โดยได้ข้อตกลงร่วมกันของชุมชน
- จัดทำแผนพัฒนา/โครงการ/นโยบายสาธารณะของท้องถิ่น

3. มีแผนการในการดำเนินงานที่ชัดเจน (5 คะแนน)

- จัดทำแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยควรประกอบด้วย ประเด็นที่จะทำการศึกษา วิธีการ/เครื่องมือ/กิจกรรม วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ เป็นต้น

ระยะดำเนินการ 80 คะแนน

กระบวนการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	40 คะแนน

3. การประเมินผลกระทบ
(40 คะแนน)

- เพื่อทราบผลกระทบต่อสุขภาพทั้งทางบวกและทางลบของประเด็นที่คัดเลือก แนวโน้มความเสี่ยงต่อสุขภาพ และจัดลำดับความสำคัญของผลกระทบ

1. มีฐานข้อมูลสถานการณ์การเจ็บป่วย/สุขภาพ และข้อมูลปัญหาสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ <u>หรือ</u> มีฐานข้อมูลสถานการณ์การเจ็บป่วยและข้อมูลสิ่งแวดล้อมของกิจการ/โครงการหรือของประเด็นที่จะประเมินผลกระทบ

- มีฐานข้อมูลสถานการณ์ปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในประเด็นที่คัดเลือก(ทุติยภูมิหรือจากการสำรวจเอง) (20 คะแนน)

2. มีข้อมูลผลกระทบหรือความเสี่ยงต่อสุขภาพ และกลุ่มเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบ /จัดลำดับความสำคัญของผลกระทบ

- มีการสรุปผลการวิเคราะห์/คาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกิจการ/โครงการ/แผนงาน/นโยบาย ในประเด็นที่ทำการประเมิน (20 คะแนน)

โดยสามารถเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับประเด็นที่จะประเมินผลกระทบทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้ เช่น แบบสอบถาม เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ แผนที่ความเสี่ยง ฯลฯ

ระยะดำเนินการ 80 คะแนน

กระบวนการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	10 คะแนน
4. การจัดทำข้อเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบ **(10 คะแนน)**	**มีข้อเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็น หรือการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** • มีการสรุปข้อเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบ (5 คะแนน) • มีการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นจากกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (5 คะแนน)	

ระยะดำเนินการ 80 คะแนน

กระบวนการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	20 คะแนน
5. การนำไปใช้ประโยชน์/การผลักดันสู่กระบวนการตัดสินใจ (20 คะแนน)	**1. มีการผลักดันข้อเสนอมาตรการ/แผนงาน/โครงการหรือข้อตกลงร่วมเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร อปท.** (20 คะแนน) **หรือ** **2. นำเสนอข้อมูลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือ มีการนำไปใช้ประโยชน์หรือเกิดการแก้ไขปัญหา** (20 คะแนน)	

การนำไปใช้ประโยชน์ เช่น
- การผลักดันสู่กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร
- ได้ข้อตกลงร่วมกันของชุมชน
- นำไปยกร่างหรือปรับปรุงข้อบัญญัติท้องถิ่น
- นำไปกำหนดเงื่อนไขประกอบการอนุญาตการประกอบกิจการ
- นำไปจัดทำแผนงาน/โครงการ/การกำหนดนโยบาย

ระยะติดตามและประเมินผล 10 คะแนน

กระบวนการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	10 คะแนน
6. การติดตามตรวจสอบและประเมินผล (10 คะแนน)	1. มีแผนการติดตามตรวจสอบและประเมินผลครอบคลุมมาตรการหรือแผนที่กำหนดไว้ /มีกลไกการติดตาม ตรวจสอบ เช่น คณะทำงานติดตาม (5 คะแนน) 2. มีรายงานผลการติดตามตรวจสอบ / รายงานการประชุมติดตามปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานติดตามตรวจสอบ (5 คะแนน)	

องค์ประกอบที่ 7 การวัดผลลัพธ์ 100 คะแนน

ประเด็นการวัดผล

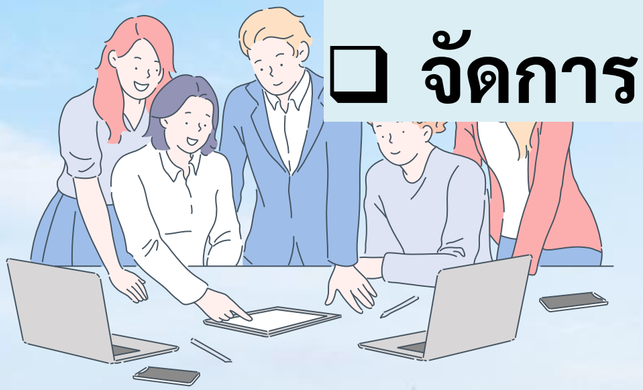
1. ข้อเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็น หรือ การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (60 คะแนน)	2. มีการนำไปใช้ประโยชน์ เช่น เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำเข้าที่ประชุมในระดับต่างๆหรือ การผลักดันสู่กระบวนการตัดสินใจ เพื่อจัดการผลกระทบ/แก้ไขปัญหา หรือดำเนินการให้เกิดผลดีต่อสุขภาพของประชาชน (30 คะแนน)	3.มีการติดตามประเมินผล (10 คะแนน)

หลักฐานที่ปรากฏ

- เอกสารสรุปข้อเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบ - เอกสารผลการรับฟังความคิดเห็นจากกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- เอกสารการนำเสนอข้อมูลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือ - เอกสาร/ภาพถ่าย กิจกรรมที่เกี่ยวกับการนำไปใช้ประโยชน์หรือเกิดการแก้ไขปัญหา	- แผนการดำเนินงานติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการ หรือ - ผลประเมินความพึงพอใจของประชาชนในการจัดการปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพ หรือ - เอกสารสรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบ

กรณีตัวอย่างการประยุกต์ใช้ EHA8000

- ❑ พัฒนานโยบายเมืองสุขภาพดี
- ❑ จัดการเรื่องร้องเรียน / ออกข้อกำหนดท้องถิ่น

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ HIA เพื่อพัฒนานโยบายเมืองสุขภาพดี

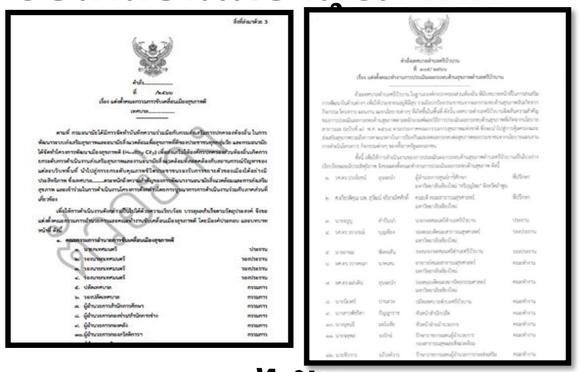
EHA8000 การประเมินผลกระทบ	การขับเคลื่อนเมืองสุขภาพดี	ตัวอย่างหลักฐาน
1.กำหนดผู้รับผิดชอบ	1. กำหนดผู้รับผิดชอบ/คณะทำงาน	1.1 ตัวอย่าง (ร่าง) คำสั่ง คกก.ขับเคลื่อนเมืองสุขภาพดี 1.2 หลักฐานการอบรม HIA
2.กำหนดเป้าหมาย (ประเด็น/เป้าหมาย/แผนงาน)	2.1 ประเด็นเมืองฯ : สมัครและประเมินตนเอง 2.2 เป้าหมายสู่ระดับ...(เช่น ระดับทอง) 2.3 วิเคราะห์ gap และทำแผนงานขับเคลื่อนอย่างมีส่วนร่วม	2.1 หลักฐานประเมินตนเอง 2.2 ตัวอย่างการกำหนดเป้าหมายและแผน
3.การประเมินผลกระทบ	3.1 คัดเลือกแผน/กิจกรรมจาก 2.3 มาดำเนินการ 3.2 รวมรวมข้อมูลสถานการณ์สุขภาพ/สิ่งแวดล้อม 3.3 ประเมินผลกระทบ+/- กลุ่มเสี่ยง และจัดลำดับความสำคัญ	3. ตัวอย่างการประเมินผลกระทบ

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ HIA เพื่อพัฒนานโยบายเมืองสุขภาพดี

EHA8000 การประเมินผลกระทบ	การขับเคลื่อนเมืองสุขภาพดี	ตัวอย่างหลักฐาน
4.การจัดทำข้อเสนอมาตรการ	ข้อเสนอมาตรการ/โครงการ จากการรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.1 ตัวอย่าง ข้อเสนอมาตรการ
5.ตัดสินใจ/ใช้ประโยชน์	เสนอมาตรการต่อที่ประชุมท้องถิ่นหรือเสนอต่อคณะกรรมการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.2 ตัวอย่างสรุปรายงานการรับฟังความคิดเห็น/ ภาพถ่าย
6.การติดตามและประเมินผล	จัดทำแผนติดตาม หรือ ตั้งคณะทำงานติดตามประเมินผล ดำเนินงานตามแผน หรือประชุมติดตามประเมินผลการดำเนินงาน	

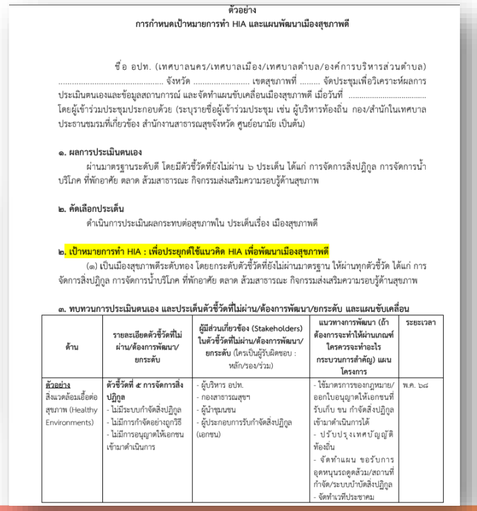
กรณีตัวอย่าง HIA เพื่อพัฒนาเมืองสุขภาพดี

กระบวนการ	แนวทางการประเมิน/หลักฐาน	ตัวอย่าง หลักฐาน
1.กำหนดผู้รับผิดชอบ	1. มีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบหรือหนังสือมอบหมายผู้รับผิดชอบ หรือคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน (5 คะแนน)	1. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม หรือ บุคลากรของ อปท. ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงาน HIA หรือ คำสั่งคณะกรรมการ ขับเคลื่อนเมืองสุขภาพดี (5 คะแนน)
2.การกำหนดเป้าหมายการทำ HIA และจัดทำแผนการดำเนินงาน	2. หลักฐานการเข้ารับการอบรม หรือหลักฐานผลการดำเนินงาน HIA ของผู้รับผิดชอบหรือคณะทำงาน เช่น ใบประกาศนียบัตร หนังสืออนุมัติ รายงานผลการดำเนินงาน (5 คะแนน)	2. ผู้รับผิดชอบของเทศบาลได้รับการอบรม HIA (5 คะแนน)
3.การประเมินผลกระทบ		

กรณีตัวอย่าง HIA เพื่อพัฒนาเมืองสุขภาพดี

กระบวนการ	แนวทางการประเมิน/หลักฐาน	ตัวอย่าง หลักฐาน
1.กำหนดผู้รับผิดชอบ	เอกสารหรือหลักฐานแสดง (10 คะแนน) ดังนี้ - คัดเลือกประเด็น (2คะแนน) - กำหนดเป้าหมายการทำ HIA (3คะแนน) - แผนการดำเนินงาน (5 คะแนน)	-ทบทวนข้อมูล สถานการณ์เกี่ยวกับเมือง -ประเมินตนเองตามเกณฑ์เมืองสุขภาพดี (เพื่อให้ทราบ Gap ที่จะพัฒนา) -กำหนดประเด็นหรือตัวชี้วัดที่ต้องการยกระดับการพัฒนาและกำหนดเป้าหมาย -จัดทำแผนการดำเนินการตามแนวทางเมืองสุขภาพดี
2.การกำหนดเป้าหมายการทำ HIA และจัดทำแผนการดำเนินงาน		
3.การประเมินผลกระทบ		

ตัวอย่าง
การกำหนดเป้าหมายการทำ HIA และแผนพัฒนาเมืองสุขภาพดี

ชื่อ อปท. (เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง/เทศบาลตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล) ..... จังหวัด ..... เขตสุขภาพที่ ..... จัดประชุมเพื่อวิเคราะห์ผลการประเมินตนเองและข้อมูลสถานการณ์ และจัดทำแผนขับเคลื่อนเมืองสุขภาพดี เมื่อวันที่ ..... โดยผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย (ระบุรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม เช่น ผู้บริหารท้องถิ่น กอง/สำนักในเทศบาล ประธานชมรมที่เกี่ยวข้อง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ศูนย์อนามัย เป็นต้น)

๑. ผลการประเมินตนเอง

ผ่านมาตรฐานระดับดี โดยมีตัวชี้วัดที่ยังไม่ผ่าน ๖ ประเด็น ได้แก่ การจัดการสิ่งปฏิกูล การจัดการน้ำบริโภค ที่พักอาศัย ตลาด สัมมาสาธารณะ กิจกรรมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ

๒. คัดเลือกประเด็น

ดำเนินการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพใน ประเด็นเรื่อง เมืองสุขภาพดี

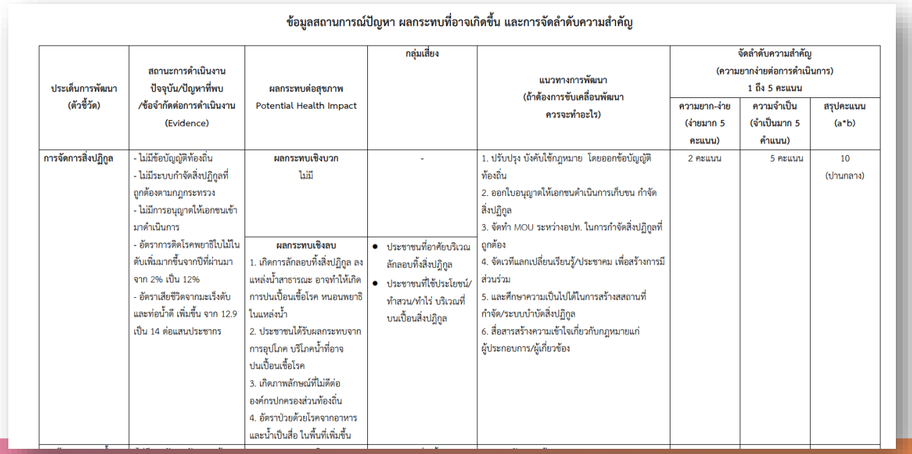
๒. เป้าหมายการทำ HIA : เพื่อประยุกต์ใช้แนวคิด HIA เพื่อพัฒนาเมืองสุขภาพดี

(๑) เป็นเมืองสุขภาพดีระดับทอง โดยกระดับตัวชี้วัดที่ยังไม่ผ่านมาตรฐาน ให้ผ่านทุกตัวชี้วัด ได้แก่ การจัดการสิ่งปฏิกูล การจัดการน้ำบริโภค ที่พักอาศัย ตลาด สัมมาสาธารณะ กิจกรรมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ

๓. ทบทวนการประเมินตนเอง และประเด็นตัวชี้วัดที่ไม่ผ่าน/ต้องการพัฒนา/ยกระดับ และแผนขับเคลื่อน

ด้าน	รายละเอียดตัวชี้วัดที่ไม่ผ่าน/ต้องการพัฒนา/ยกระดับ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ในตัวชี้วัดที่ไม่ผ่าน/ต้องการพัฒนา/ยกระดับ (ใครเป็นผู้รับผิดชอบ : หลัก/รอง/ร่วม)	แนวทางการพัฒนา (ถ้าต้องการจะทำให้ผ่านเกณฑ์ ใครควรจะทำอะไร กระบวนการสำคัญ) แผนโครงการ	ระยะเวลา
ตัวอย่าง สิ่งแวดล้อมเชื่อต่อสุขภาพ (Healthy Environments)	ตัวชี้วัดที่ ๕ การจัดการสิ่งปฏิกูล - ไม่มีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล - ไม่มีการกำจัดอย่างถูกวิธี - ไม่มีการอนุญาตให้เอกชนเข้ามาดำเนินการ	- ผู้บริหาร อปท. - กองสาธารณสุขฯ - ผู้นำชุมชน - ผู้ประกอบการรับกำจัดสิ่งปฏิกูล (เอกชน)	- ใช้มาตรการของกฎหมาย/ออกใบอนุญาตให้เอกชนที่รับเก็บ ขน กำจัดสิ่งปฏิกูลเข้ามาดำเนินการได้ - ปรับปรุงเทศบัญญัติท้องถิ่น - จัดทำแผน ของบประมาณอุดหนุนอุดหนุนส่วนราชการ/สถานที่กำจัด/ระบบบำบัดสิ่งปฏิกูล - จัดทำเวทีประชาคม	พ.ศ. ๖๘

กรณีตัวอย่าง HIA เพื่อพัฒนาเมืองสุขภาพดี

กระบวนการ	แนวทางการประเมิน/หลักฐาน	ตัวอย่าง หลักฐาน
1.กำหนดผู้รับผิดชอบ 2.การกำหนดเป้าหมายการทำ HIA และจัดทำแผนการดำเนินงาน 3.การประเมินผลกระทบ	1.มีฐานข้อมูลสถานการณ์ปัญหาทั้งด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพ/สาธารณสุข ในประเด็นที่คัดเลือก เช่น ในรูปแบบ excel /dash board หรือ ระบบฐานข้อมูลของอปท. (20 คะแนน) 2.เอกสารสรุปผลการวิเคราะห์/คาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดจากกิจการ/โครงการ/แผนงาน/นโยบายในประเด็นที่ทำการประเมิน (20 คะแนน)	-รวบรวมข้อมูลสถานการณ์อนามัย สิ่งแวดล้อม และสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่คัดเลือก รวมทั้งข้อมูลการคาดการณ์ผลกระทบที่เกิดขึ้นในประเด็นที่ทำการประเมิน กลุ่มเสี่ยง ผู้มีส่วนได้เสีย -จัดลำดับความสำคัญของปัญหาหรือตัวชี้วัดที่ต้องการพัฒนา

ข้อมูลสถานการณ์ปัญหา ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และการจัดลำดับความสำคัญ

ประเด็นการพัฒนา (ตัวชี้วัด)	สถานการดำเนินงาน ปัจจุบัน/ปัญหาที่พบ /ข้อจำกัดต่อการดำเนินงาน (Evidence)	ผลกระทบต่อสุขภาพ Potential Health Impact	กลุ่มเสี่ยง	แนวทางการพัฒนา (ถ้าต้องการขับเคลื่อนพัฒนาควรจะทำอะไร)	จัดลำดับความสำคัญ (ความยากง่ายต่อการดำเนินการ) 1 ถึง 5 คะแนน		
					ความยาก-ง่าย (ง่ายมาก 5 คะแนน)	ความจำเป็น (จำเป็นมาก 5 คำแนน)	สรุปคะแนน (a*b)
การจัดการสิ่งปฏิกูล	- ไม่มีข้อบัญญัติท้องถิ่น - ไม่มีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามกฎกระทรวง - ไม่มีการอนุญาตให้เอกชนเข้ามาดำเนินการ - อัตราการติดโรคพยาธิใบไม้ในตับเพิ่มมากขึ้นจากปีที่ผ่านมา จาก 2% เป็น 12% - อัตราเสียชีวิตจากมะเร็งตับและท่อน้ำดี เพิ่มขึ้น จาก 12.9 เป็น 14 ต่อแสนประชากร	ผลกระทบเชิงบวก ไม่มี	-	1. ปรับปรุง บังคับใช้กฎหมาย โดยออกข้อบัญญัติท้องถิ่น 2. ออกใบอนุญาตให้เอกชนดำเนินการเก็บขน กำจัดสิ่งปฏิกูล 3. จัดทำ MOU ระหว่างอปท. ในการกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้อง 4. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ประชาคม เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม 5. และศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างสถานที่กำจัด/ระบบบำบัดสิ่งปฏิกูล 6. สื่อสารสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายแก่ผู้ประกอบการ/ผู้เกี่ยวข้อง	2 คะแนน	5 คะแนน	10 (ปานกลาง)
		ผลกระทบเชิงลบ 1. เกิดการสักลอยทั้งสิ่งปฏิกูล ลงแหล่งน้ำสาธารณะ อาจทำให้เกิดการปนเปื้อนเชื้อโรค หนอนพยาธิในแหล่งน้ำ 2. ประชาชนได้รับผลกระทบจากการอุปโภค บริโภคน้ำที่อาจปนเปื้อนเชื้อโรค 3. เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4. อัตราป่วยด้วยโรคจากอาหารและน้ำเป็นสื่อ ในพื้นที่เพิ่มขึ้น	• ประชาชนที่อาศัยบริเวณสักลอยทิ้งสิ่งปฏิกูล • ประชาชนที่ใช้ประโยชน์/ทำสวน/ทำไร่ บริเวณที่บนเปื้อนสิ่งปฏิกูล			

กรณีตัวอย่าง HIA เพื่อพัฒนาเมืองสุขภาพดี

กระบวนการ	แนวทางการประเมิน/หลักฐาน	ตัวอย่าง หลักฐาน
4.การจัดทำข้อเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบ	**1. มีเอกสารสรุปข้อเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบ (5 คะแนน)**	**-จัดทำ(ร่าง)แผนการพัฒนา/ยกระดับการพัฒนานโยบายเมืองสุขภาพดี**
5.การนำไปใช้ประโยชน์/การผลักดันสู่กระบวนการตัดสินใจ	**2. มีเอกสารผลการรับฟังความคิดเห็นจากกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานการประชุม (5 คะแนน)**	**-จัดประชุมเพื่อรับฟังความเห็นรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสีย** (ผู้บริหาร อปท. หน่วยงาน แกนนำชุมชน ประชาชน) **ต่อแผนการพัฒนาเมืองสุขภาพดีของ อปท.**
6.การติดตามตรวจสอบและประเมินผล		**-สรุป/จัดทำรายงาน ข้อเสนอและมาตรการในการลดผลกระทบต่อสุขภาพและมาตรการเพื่อส่งเสริมพัฒนาตามประเด็นตัวชี้วัดเมืองสุขภาพดี**

กรณีตัวอย่าง HIA เพื่อพัฒนาเมืองสุขภาพดี

กระบวนการ	แนวทางการประเมิน/หลักฐาน	ตัวอย่าง หลักฐาน
4.การจัดทำข้อเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบ	เอกสารนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหาร อปท./การประชุมสภาท้องถิ่น (20 คะแนน) หรือ เอกสารการนำเสนอข้อมูลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือ มีการนำไปใช้ประโยชน์หรือเกิดการแก้ไขปัญหา (20 คะแนน)	- นำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหาร อปท. และการประชุมสภาท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหาร/ผู้มีอำนาจตัดสินใจ รับทราบข้อมูลสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนหรือเห็นชอบต่อแผนพัฒนา/แผนการยกระดับ
5.การนำไปใช้ประโยชน์/การผลักดันสู่กระบวนการตัดสินใจ →		
6.การติดตามตรวจสอบและประเมินผล		

กรณีตัวอย่าง HIA เพื่อพัฒนาเมืองสุขภาพดี

กระบวนการ	แนวทางการประเมิน/หลักฐาน	ตัวอย่าง หลักฐาน
4.การจัดทำข้อเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบ 5.การนำไปใช้ประโยชน์/การผลักดันสู่กระบวนการตัดสินใจ 6.การติดตามตรวจสอบและประเมินผล	มีแผนการดำเนินงานติดตามตรวจสอบประเมินผล หรือ มีเอกสารสรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบ (10 คะแนน)	- รายงานการประชุมติดตามความก้าวหน้าการพัฒนาเมืองสุขภาพดี เช่น กลไกคณะทำงานเมืองสุขภาพดีเป็นผู้รับผิดชอบหรือติดตามการดำเนินงาน หรือ - รูปภาพการประชุม

กรณีตัวอย่างการประยุกต์ใช้ EHA8000

เพื่อการจัดการเหตุร้องเรียนเหตุรำคาญ และนำไปสู่การออกข้อกำหนดท้องถิ่น
กรณีร้านรับซื้อของเก่า

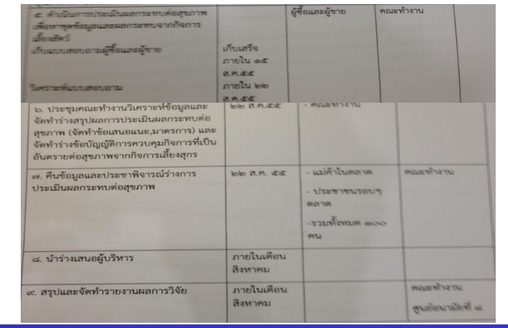

กรณีตัวอย่าง HIA เพื่อการจัดการเหตุร้องเรียนเหตุรำคาญ และนำไปสู่การออกข้อกำหนดท้องถิ่น

กระบวนการ	แนวทางการประเมิน/หลักฐาน	ตัวอย่าง หลักฐาน
1.กำหนดผู้รับผิดชอบ	1. มีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบหรือหนังสือมอบหมายผู้รับผิดชอบ หรือ คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน (5 คะแนน)	1. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหนังสือมอบหมายให้ดำเนินงาน HIA
2.การกำหนดเป้าหมายการทำ HIA และจัดทำแผนการดำเนินงาน	2. หลักฐานการเข้ารับการอบรม หรือ หลักฐานผลการดำเนินงาน HIA ของผู้รับผิดชอบหรือคณะทำงาน เช่น ใบประกาศนียบัตร หนังสืออนุมัติ รายงานผลการดำเนินงาน (5 คะแนน)	2. ผู้รับผิดชอบของเทศบาลได้รับการอบรม HIA จากศูนย์อนามัย
3.การประเมินผลกระทบ		

กรณีตัวอย่าง HIA เพื่อการจัดการเหตุร้องเรียนเหตุรำคาญ และนำไปสู่การออกข้อกำหนดท้องถิ่น

กระบวนการ	แนวทางการประเมิน/หลักฐาน	ตัวอย่าง หลักฐาน
1.กำหนดผู้รับผิดชอบ	เอกสารหรือหลักฐานแสดง (10 คะแนน) ดังนี้ - คัดเลือกประเด็น และกำหนดเป้าหมายการทำ HIA (5 คะแนน) - แผนการดำเนินงาน (5 คะแนน)	ทีมงานเลือกประเด็น : ร้านรับซื้อของเก่า เป้าหมาย : ใช้ HIA เพื่อออกข้อกำหนดท้องถิ่น ทีมงานทบทวนข้อมูลเบื้องต้น จัดเวทีรับฟังความคิดเห็น จัดทำแผนการดำเนินการตามประเด็นที่ศึกษา • กำหนดกิจกรรม • บทบาทหน้าที่ • ระยะเวลา
2.การกำหนดเป้าหมายการทำ HIA และจัดทำแผนการดำเนินงาน		
3.การประเมินผลกระทบ		

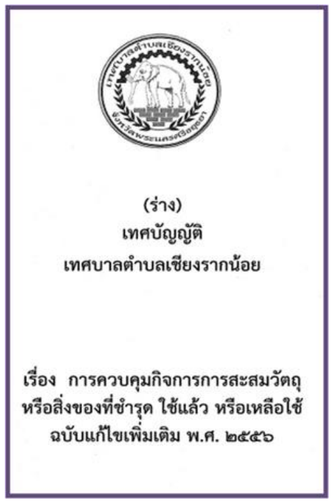
กรณีตัวอย่าง HIA เพื่อการจัดการเหตุร้องเรียนเหตุรำคาญ และนำไปสู่การออกข้อกำหนดท้องถิ่น

กระบวนการ	แนวทางการประเมิน/หลักฐาน	ตัวอย่าง หลักฐาน
1.กำหนดผู้รับผิดชอบ 2.การกำหนดเป้าหมายการทำ HIA และจัดทำแผนการดำเนินงาน 3.การประเมินผลกระทบ	1.มีฐานข้อมูลสถานการณ์ปัญหาทั้งด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพ/สาธารณสุข ในประเด็นที่คัดเลือก เช่น ในรูปแบบ excel dash board หรือระบบฐานข้อมูลของอปท. (20 คะแนน) 2.เอกสารสรุปผลการวิเคราะห์/คาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดจากกิจการ/โครงการ/แผนงาน/นโยบายในประเด็นที่ทำการประเมิน (20 คะแนน)	เก็บรวบรวมข้อมูลร้านขายของเก่าตามขอบเขตการศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม และตรวจวัด กลิ่น เสียง น้ำเสีย สรุปผลวิเคราะห์ จากการทำออกข้อกำหนดกิจการร้านขายของเก่าในพื้นที่

กรณีตัวอย่าง HIA เพื่อการจัดการเหตุร้องเรียนเหตุรำคาญ และนำไปสู่การออกข้อกำหนดท้องถิ่น

กระบวนการ	แนวทางการประเมิน/หลักฐาน	ตัวอย่าง หลักฐาน
4.การจัดทำข้อเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบ	1. มีเอกสารสรุปข้อเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบ (5 คะแนน)	นำเสนอผลการประเมินผลกระทบฯ และร่างข้อเสนอมาตรการ สรุปข้อเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบ
5.การนำไปใช้ประโยชน์/การผลักดันสู่กระบวนการตัดสินใจ	2. มีเอกสารผลการรับฟังความคิดเห็นจากกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานการประชุม (5 คะแนน)	รายงานการประชุมจัดรับฟังความคิดเห็น
6.การติดตามตรวจสอบและประเมินผล		

กรณีตัวอย่าง HIA เพื่อการจัดการเหตุร้องเรียนเหตุรำคาญ และนำไปสู่การออกข้อกำหนดท้องถิ่น

กระบวนการ	แนวทางการประเมิน/หลักฐาน	ตัวอย่าง หลักฐาน
4.การจัดทำข้อเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบ	เอกสารนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหาร อปท./การประชุมสภาท้องถิ่น (20 คะแนน) หรือ เอกสารการนำเสนอข้อมูลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือ มีการนำไปใช้ประโยชน์หรือเกิดการแก้ไขปัญหา (20 คะแนน)	เอกสารนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหาร อปท. การประชุมสภาท้องถิ่น •ข้อตกลงให้ผู้ประกอบการปรับปรุงแก้ไข •เสนอร่างเทศบัญญัติที่มีการปรับปรุงมาตรการต่อสภาฯ (ร่าง) เทศบัญญัติ เทศบาลตำบลเชียงรากน้อย เรื่อง การควบคุมกิจการการสะสมวัตถุหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้แล้ว หรือเหลือใช้ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๖
5.การนำไปใช้ประโยชน์/การผลักดันสู่กระบวนการตัดสินใจ		
6.การติดตามตรวจสอบและประเมินผล		

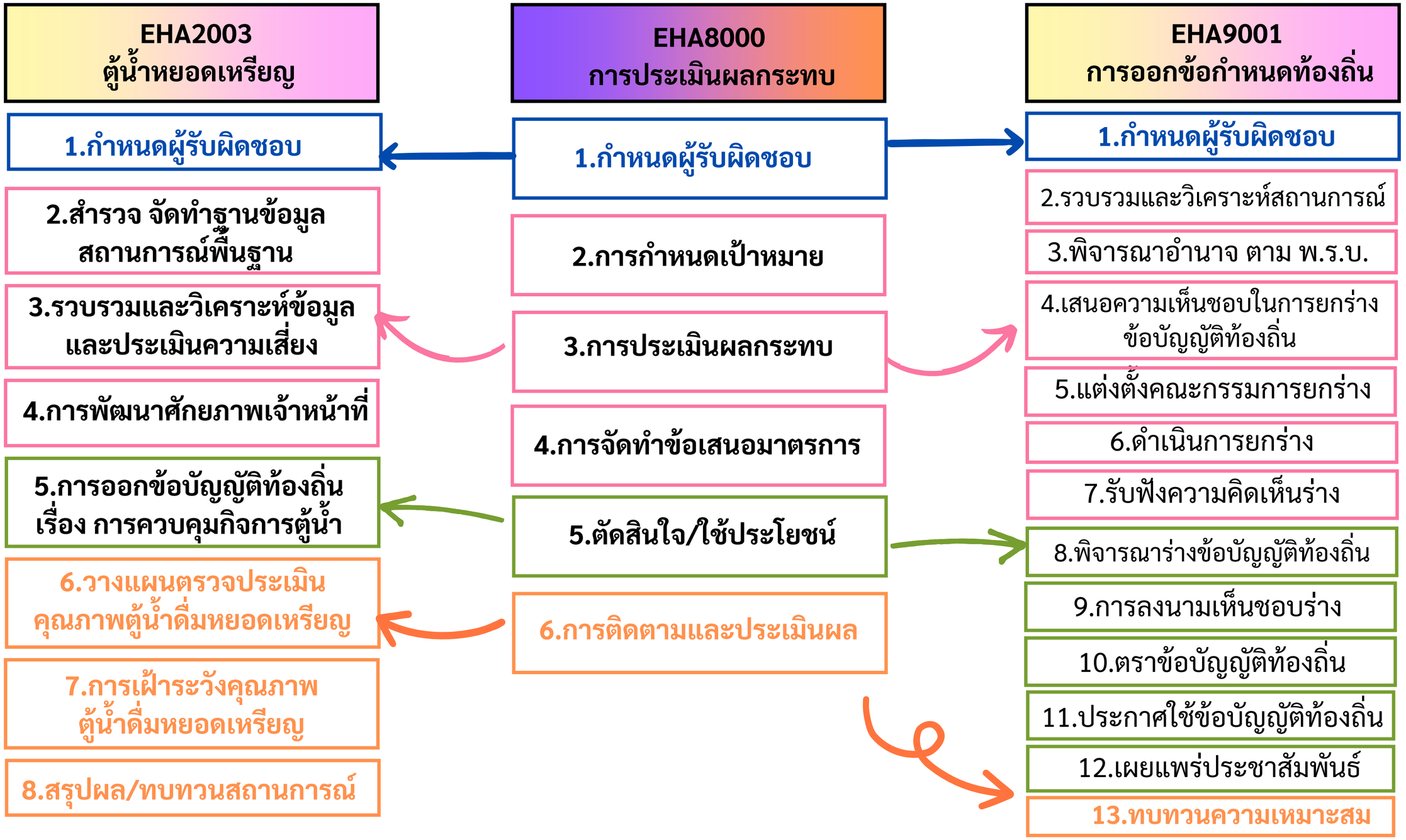
กรณีตัวอย่าง HIA เพื่อการจัดการเหตุร้องเรียนเหตุรำคาญ และนำไปสู่การออกข้อกำหนดท้องถิ่น

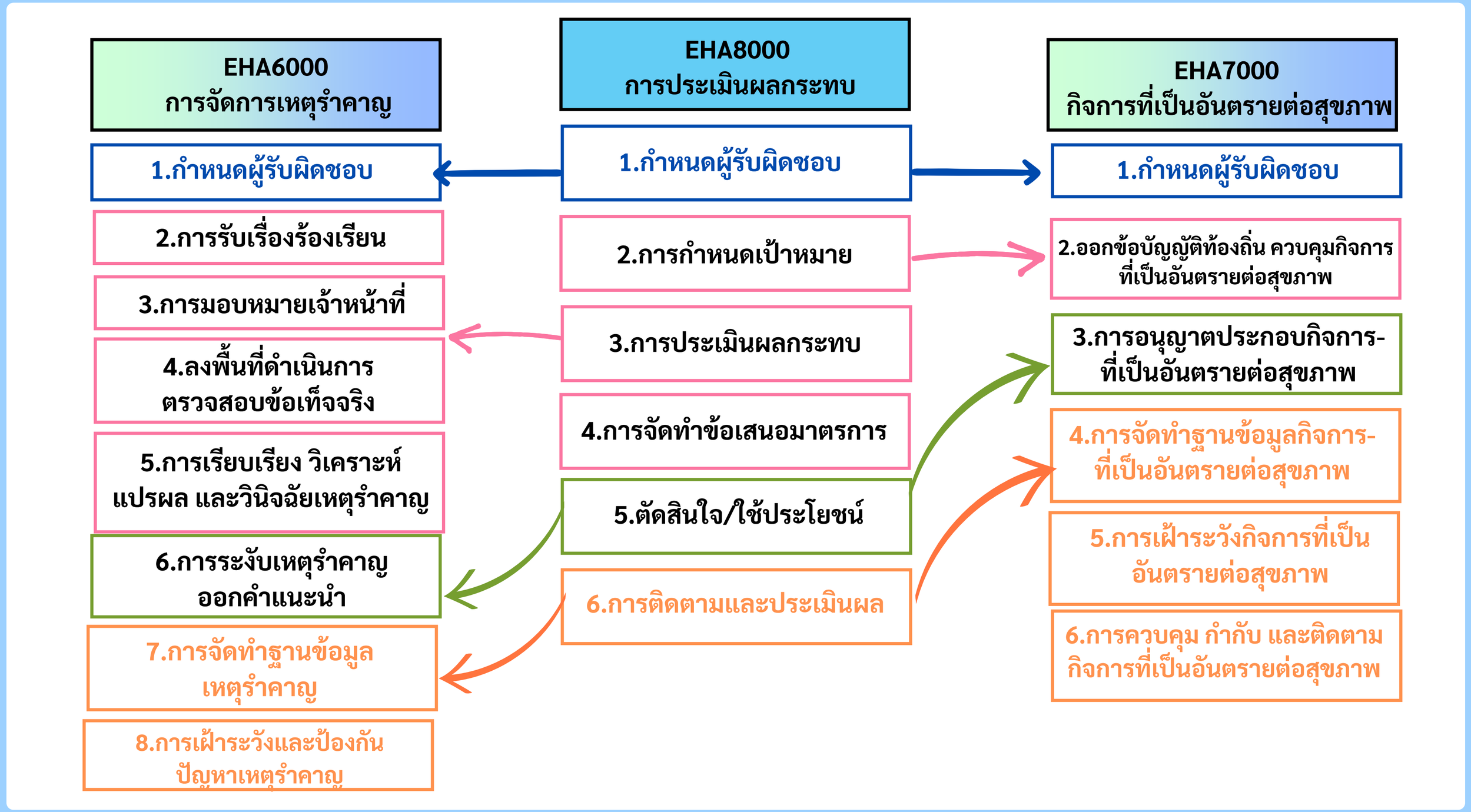
กระบวนการ	แนวทางการประเมิน/หลักฐาน	ตัวอย่าง หลักฐาน
4.การจัดทำข้อเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบ 5.การนำไปใช้ประโยชน์/การผลักดันสู่กระบวนการตัดสินใจ	มีแผนการดำเนินงานติดตามตรวจสอบประเมินผล หรือ มีเอกสารสรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบ (10 คะแนน)	มีการติดตามตรวจสอบโดยอาศัยกลไก อสม. โดยรายงานผลไปยัง กองสาธารณสุขฯ (ในกรณีที่พบว่าไม่ปฏิบัติตามมาตรการ) ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขลงไปตรวจสอบให้คำแนะนำ และออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไข
6.การติดตามตรวจสอบและประเมินผล		

ความเชื่อมโยง EHA8000 กับ EHA รหัสอื่นๆ

EHA2003
ตู้น้ำหยอดเหรียญ
1.กำหนดผู้รับผิดชอบ
2.สำรวจ จัดทำฐานข้อมูล
สถานการณ์พื้นฐาน
3.รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
และประเมินความเสี่ยง
4.การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่
5.การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น
เรื่อง การควบคุมกิจการตู้น้ำ
6.วางแผนตรวจประเมิน
คุณภาพตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ
7.การเฝ้าระวังคุณภาพ
ตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ
8.สรุปผล/ทบทวนสถานการณ์
EHA8000
การประเมินผลกระทบ
1.กำหนดผู้รับผิดชอบ
2.การกำหนดเป้าหมาย
3.การประเมินผลกระทบ
4.การจัดทำข้อเสนอมาตรการ
5.ตัดสินใจ/ใช้ประโยชน์
6.การติดตามและประเมินผล
EHA9001
การออกข้อกำหนดท้องถิ่น
1.กำหนดผู้รับผิดชอบ
2.รวบรวมและวิเคราะห์สถานการณ์
3.พิจารณาอำนาจ ตาม พ.ร.บ.
4.เสนอความเห็นชอบในการยกร่าง
ข้อบัญญัติท้องถิ่น
5.แต่งตั้งคณะกรรมการยกร่าง
6.ดำเนินการยกร่าง
7.รับฟังความคิดเห็นร่าง
8.พิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น
9.การลงนามเห็นชอบร่าง
10.ตราข้อบัญญัติท้องถิ่น
11.ประกาศใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่น
12.เผยแพร่ประชาสัมพันธ์
13.ทบทวนความเหมาะสม

EHA6000
การจัดการเหตุรำคาญ
1.กำหนดผู้รับผิดชอบ
2.การรับเรื่องร้องเรียน
3.การมอบหมายเจ้าหน้าที่
4.ลงพื้นที่ดำเนินการ
ตรวจสอบข้อเท็จจริง
5.การเรียบเรียง วิเคราะห์
แปรผล และวินิจฉัยเหตุรำคาญ
6.การระงับเหตุรำคาญ
ออกคำแนะนำ
7.การจัดทำฐานข้อมูล
เหตุรำคาญ
8.การเฝ้าระวังและป้องกัน
ปัญหาเหตุรำคาญ
EHA8000
การประเมินผลกระทบ
1.กำหนดผู้รับผิดชอบ
2.การกำหนดเป้าหมาย
3.การประเมินผลกระทบ
4.การจัดทำข้อเสนอมาตรการ
5.ตัดสินใจ/ใช้ประโยชน์
6.การติดตามและประเมินผล
EHA7000
กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
1.กำหนดผู้รับผิดชอบ
2.ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ควบคุมกิจการ
ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
3.การอนุญาตประกอบกิจการ-
ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
4.การจัดทำฐานข้อมูลกิจการ-
ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
5.การเฝ้าระวังกิจการที่เป็น
อันตรายต่อสุขภาพ
6.การควบคุม กำกับ และติดตาม
กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

รายชื่อ อปท ที่สมัคร EHA 8000 ปี 2567

รายชื่อ อปท ที่สมัคร
EHA 8000 ปี 2567

CLICK HERE

ขอขอบคุณ

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย

โทร 02 590 4190

E-mail :hiaunit.doh@gmail.com